

PROPOSTA d'ACORD

pel qual s'insta el Fiscal General de l'Estat a plantejar un recurs per a la revisió de la sentència dictada pel Tribunal de Responsabilitats Polítiques contra el president Companys, i de la sentència del Consell de Guerra que el condemnà a mort.

El dia 15 d'octubre de 1940, Lluís Companys i Jover, president de la Generalitat de Catalunya, fou afusellat al castell de Montjuïc, a Barcelona. La seva execució es va dur a terme en compliment d'una sentència condemnatòria palesament injusta i dictada per un Consell de Guerra d'Oficials Generals de caràcter il·legítim i a més contrari a la legislació vigent, atès que d'acord amb aquesta, no tenia competència per a jutjar el President de la Generalitat. Amb la l'afusellament de Lluís Companys, hom pretenia alligonar dramàticament el poble de Catalunya, en el marc d'una repressió brutal dels inicis de la postguerra, posant fi als avenços socials i d'autogovern que el president havia defensat amb fermesa. Aquest judici sumaríssim, plenament contradictori amb les garanties processals més elementals, i contrari al respecte als drets humans, mai no ha estat anul·lat, així com tampoc no ho ha estat la sentència dictada pel Tribunal de Responsabilitats Polítiques de Barcelona de 13 de desembre de 1939, en la qual Companys fou sancionat amb la incautació total de béns, la inhabilitació absoluta perpètua i l'estranyament perpetu.

El Consell de Guerra que decidí la mort del president Companys exemplifica a bastament el funcionament d'aquells òrgans penals, els processos dels quals, fets per un procediment excepcional aliè a les garanties processals d'un Estat de dret, es basaven en una instrucció inquisitiva i sense intervenció del defensor, que donava pas a una vista prejudjada on, com en el sumaríssim d'urgència núm. 23.468 contra Lluís Companys i Jover, els militars que dirigien el procés podien dictar sentència sense haver practicat cap prova durant tot l'acte del judici. Pel que fa als tribunals de responsabilitats polítiques, cal destacar que eren òrgans administratius dotats de competències penals, la comesa dels quals era l'aplicació de la llei de responsabilitats polítiques, un text normatiu que constituïa un atac extrem contra les llibertats i els drets fonamentals de les persones, i contra la pluralitat social, política, ideològica i religiosa de la societat.

El procés contra el president Companys, amb vocació d'exemplaritat i crueltat extrema, pretenien atemorir el país enmig de la repressió franquista. Una repressió que van patir milers de persones, que van veure conculcats llurs drets en processos sense legitimitat ni garanties, plens d'irregularitats. Totes les persones que van patir persecució per raons polítiques o ideològiques per un sistema judicial repressiu i il·legítim, que vulnerava sistemàticament els drets humans han d'obtenir la plena restitució i la reparació moral, política i jurídica.

La Llei 52/2007, de 26 de desembre, per la qual es reconeixen i s'amplien drets i s'estableixen mesures a favor dels qui van patir persecució o violència durant la guerra civil i la dictadura, ha declarat la il·legitimitat dels tribunals de responsabilitats polítiques, els consells de guerra, el Tribunal de Repressió de la Maçoneria i el Comunisme, el Tribunal d'Ordre Públic, els jurats i tot altre òrgan penal o administratiu que, durant la guerra civil i la dictadura, s'hagués constituït per imposar condemnes o sancions de caràcter personal per motius polítics, ideològics o de creença religiosa. També s'ha declarat, a causa dels seus vicis de forma i de fons, la il·legitimitat i el caràcter radicalment injust de les resolucions dictades per aquells òrgans.

En altres Estats que han patit règims totalitaris, una vegada conquerides les llibertats democràtiques i garantit el reconeixement dels Drets Humans i llur aplicació, s'ha procedit a l'anul·lació de les sentències de naturalesa política del període dictatorial mitjançant una legislació específica o a través de mecanismes i procediments jurídics de revisió de les sentències per tal de ser-ne declarades llur nul·litat.

Els darrers anys s'han iniciat diferents processos de revisió que han emprat arguments jurídics diversos per assolir l'objectiu de la nul·litat. També s'han plantejat diferents opcions que no passen per emprar els mecanismes previstos a la Llei 52/2007. Totes aquestes vies són legítimes i comparteixen l'objectiu de la nul·litat de sentències radicalment injustes.

El dia 29 de setembre de 2008, es va dur a terme un acte institucional d'homenatge i desgreuge al president Companys al Palau de la Generalitat, promogut per la Comissió de la Dignitat, amb motiu del seixanta-vuitè aniversari de la seva deportació i posterior afusellament. En l'acte hi van participar la cònsol d'Alemanya i el cònsol de França, en representació de dos estats que al 1940 van col·laborar en la deportació del President Companys i en el seu lliurament a les autoritats franquistes.

En aquest context, el dia 2 d'octubre de 2008, el ple del Parlament adoptà una Resolució -301/VIII- de vindicació del president Companys, en la qual s'instava el Govern de la Generalitat a: "a) Fer tot el que sigui jurídicament i políticament necessari per aconseguir que l'honor del president Companys sigui reparat. b) Dur a terme totes les actuacions jurídiques i polítiques pertinents per anul·lar un judici que mai no s'hauria d'haver fet, tenint en compte la condició d'il·legitimitat dels tribunals franquistes, continguda en la llei estatal de la memòria històrica."

El dia 13 d'octubre de 2008, la senyora Maria Lluïsa Gally, néta del president Companys, lliurà al ministre de Justícia una sol·licitud per a la declaració de reparació i reconeixement personal de la figura del seu avi, en una acció prevista a l'article 4 de la Llei 52/2007, de 26 de desembre. L'acció esmentada

és compatible amb tota altra mesura judicial o política adreçada a la plena restitució moral, política i jurídica de Lluís Companys i Jover, d'acord amb la disposició addicional segona de la Llei, que estableix que "Les previsions que conté aquesta Llei són compatibles amb l'exercici de les accions i l'accés als procediments judicials ordinaris i extraordinaris que estableixen les lleis o els tractats i convenis internacionals subscrits per Espanya".

El dia 16 de juliol de 2009 el Ministeri de Justícia ha resolt l'atorgament de la declaració de reparació i reconeixement personal del president Sr. Lluís Companys i Jover, en la qual es diu que va patir violència per raons polítiques i ideològiques, essent injustament condemnat a mort en compliment d'una sentència imposada per un il·legítim consell de guerra, que es dugué a terme sota l'acusació de delictes de rebel·lió i que determinà la seva execució en moments dolorosos de la nostra història. Aquest reconeixement i reparació és un argument que se suma a les altres causes de revisió produïdes per vulneració de les garanties exigibles d'un procés, és un pas més cap a la plena anul·lació de tot el procés i les sentències que van condemnar a mort al President Companys i constitueix també un fet nou, ja que fa palès de manera oficial i nova que aquelles condemnes tingueren un caràcter radicalment injust i foren dictades per òrgans il·legítics.

D'altra banda, la declaració de reparació i reconeixement personal, atès l'article 4.5 de la Llei 52/2007, en relació amb allò previst a la seva disposició addicional segona, és compatible amb l'exercici de les accions i l'accés als procediments judicials ordinaris i extraordinaris que estableixen les lleis o els tractats i convenis internacionals subscrits per Espanya, com aquest mateix acord de govern fa palès.

El Govern de la Generalitat considera, a l'igual que els Governos que ens han precedit, que és una exigència democràtica i de justícia l'anul·lació del procés a que va ser sotmès il·legalment Lluís Companys com a President de Catalunya. El consell de guerra sumaríssim va ser un judici polític franquista contra la llibertat, contra la democràcia, contra Catalunya, amb voluntat d'escarment i de venjança a través de l'afusellament del President democràtic de Catalunya, com els processos que van patir també milers de catalans. La seva anul·lació és una exigència de l'estat democràtic de dret vigent, com expressió de la seva total condemna de la dictadura franquista i del terror que va imposar.

La mort del President Companys expressa aquest terror, materialitzat en l'assassinat de qui representa simbòlicament el primer pres i el primer immolat per la llibertat i per Catalunya.

Conseqüentment, atesos els arguments apuntats en relació amb la declaració d'il·legimitat d'aquells tribunals i de les seves resolucions, establerta a la Llei 52/2007, i altres per vulneració de les garanties necessàries d'un procés que va

ser il·legal, i d'acord amb la Resolució 301/VIII, de 2 d'octubre de 2008, del Parlament de Catalunya que insta el Govern de la Generalitat a "Fer tot el que sigui jurídicament i políticament necessari per aconseguir que l'honor del President Companys sigui reparat", correspon adoptar de forma oficial les mesures que calguin i que permetin assolir finalment l'anul·lació de les sentències contra Companys, objectiu que, atès el marc jurídic actual, exigeix que es promogui el corresponent recurs de revisió.

Amb aquest objectiu i expressant el sentiment del poble de Catalunya, el Govern de la Generalitat, a proposta del conseller d'Interior, Relacions Institucionals i Participació,

ACORDA:

Instar el Fiscal General de l'Estat, mitjançant l'adequada intervenció de la Fiscal Superior de Catalunya, a interposar davant del Tribunal Suprem un recurs de revisió per obtenir la declaració de nul·litat de la sentència dictada pel Tribunal de Responsabilitats Polítiques de Barcelona en data 13 de desembre de 1939, i de la sentència dictada pel Consell de Guerra d'Oficials Generals realitzat a Barcelona en data 14 d'octubre de 1940, que condemnà a pena de mort el president Lluís Companys.